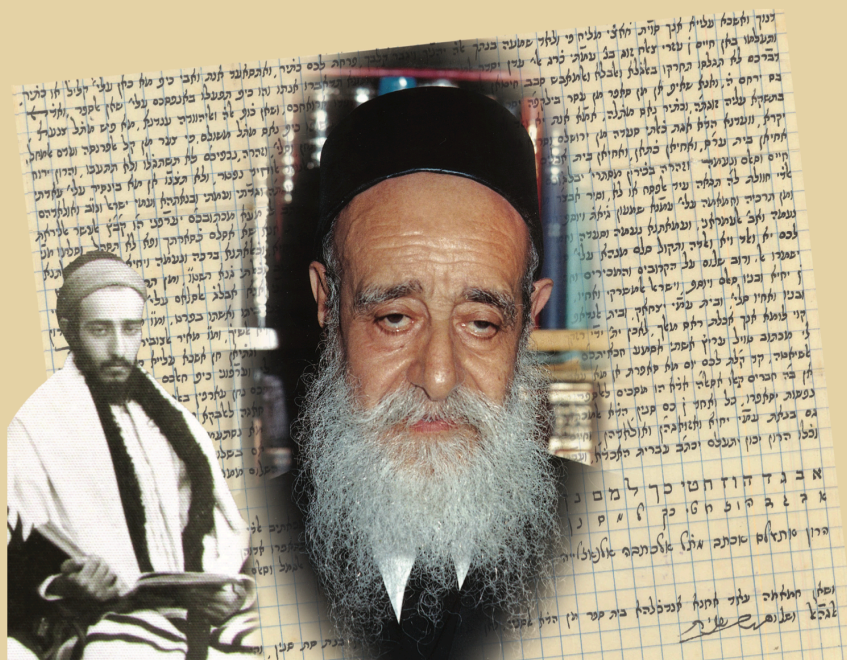


חדש בהוצאת האגודה לטיפוח חברה ותרבות

שני גיליונות של כתב העת תהודה
המוקדשים לרב יוסף צובירי זצ"ל במלאת 20 שנה לפטירתו
בעריכת ד"ר אדם בן-נון

תהודה

כתב עת למורשת יהודי תימן



אסופת מאמרים לכבוד הרב יוסף צובירי זצ"ל - חלק א
במלאת 20 שנה לפטירתו
האגודה לטיפוח חברה ותרבות, תיעוד ומחקר
גיליון 37 - תש"ף

ניתן לרכוש את הגיליון באתר האגודה לטיפוח חברה ותרבות

<https://www.teman.org.il>

תהודה

כתב עת למורשת יהודי תימן

גיליון 37

תש"ף

אסופת מאמרים לכבוד הרב יוסף צובירי זצ"ל – חלק א
במלאת 20 שנה לפטירתו

עורך:

אדם בךנן



הוצאת האגודה לטיפוח חברה ותרבות, תיעוד ומחקר
מייסודו של עובדיה בן-שלום

תוכן העניינים

5	דבר העורך
7	דבר נשיא האגודה
מדור מאמרים	
גנוזות	
	הרב יוסף צובירי
9	הספד על רבי יוסף עמר אטוחנה
גולת תימן	
	אברהם צובירי
41	מזיכרונות שנות ילדותי ומה שאחריהן
	איילה בר
147	אני מדברת יהודית – זיכרונות יהודית צובירי
	חיים צובירי
191	משפחת יעקב בן יהודה צובירי
	חיים צדוק
231	בית הכנסת "אגודת אחים" – שכונת התקווה
	פלטיאל גיאת
255	משפחת גיאת 'אלמשחון' מצנעא שבתימן
	אדם בךנון
311	זיכרון להולכים – הרב יוסף בן יעקב צובירי
מדור שירה	
גנוזות	
	הרב יוסף צובירי
353	אייחל טובך יושב כרובים

שירי כותבים

355	רחמים דאר הרב יוסף צובירי
357	רצון הלוי למו"ר הרב יוסף צובירי
359	רשימת הכותבים

דבר העורך

את השנה הנוכחית, שנת תש"ף (2020), אנו מציינים כשנת היובל להקמתה של "האגודה לטיפול חברה ותרבות", שנוסדה בשנת תש"ל (1970). בין שלל הפעולות שיזם נשיא האגודה לטיפול חברה ותרבות, ד"ר יגאל בן-שלום, לכבוד מאורע חשוב זה, הוחלט שגיליון "תהודה" יהיה גיליון מורחב של אסופת מאמרים שתחולק לשתי חוברות (37–38) שעניינן אחד. מצד אחד תוגדל כמות הכתבים ומצד שני יפורסמו בהם מאמרים ארוכים.

כבוד גדול הוא לי להקדיש את שתי החוברות הבאות למורי רבי המובהק הרב יוסף צובירי זצ"ל (תרע"ו–תש"ס, 1916–2000), במלאת עשרים שנה לפטירתו. הרב צובירי כיהן פאר כרבה של העדה התימנית בתלאביב יפו, אך למעשה הוכר כרבה הראשי של יהדות תימן.

בראש הגיליון, במדור "גנוזות", מתפרסם לראשונה הספד מרגש שכתב הרב יוסף צובירי בסוף שנת תש"ו (1946). המאמר נקרא על ידינו "הספד על רבי יוסף עמר אטוחנה".

בגיליון זה מופיעים עוד חמישה מאמרים של בני המשפחה הקרובה והמורחבת ומאמר מהעורך. המאמר הראשון והעיקרי הוא "מזכרונות שנות ילדותי ומה שאחריהן" שכתב הבן ר' אברהם צובירי. אחריו "אני מדברת יהודית – זיכרונות יהודית צובירי", שכתבה הבת, איילה בר ובו פרסמה את זיכרונות אימה, אשת הרב, מתוך רשימות בכתב ידה של האם. "משפחת יעקב בן יהודה צובירי", הוא מאמר סקירה הכולל זיכרונות על כמה מבני משפחת יעקב צובירי המורחבת תוך התמקדות במשפחת ר' שלמה צובירי (אחיו הצעיר של הרב צובירי) כפי שכתב בנו, הרב חיים צובירי. המאמר הרביעי הוא "בית הכנסת 'אגודת אחים' – שכונת התקווה", בית הכנסת שבו התפלל הרב צובירי באופן קבוע מאז שעלה ארצה ועד אחרית ימיו. את המאמר כתב מר חיים צדוק, בן אחותו של הרב צובירי. המאמר "משפחת גיאת 'אלמשחון' מצנעא שבתים" עוסק במשפחת המורחבת של אשת הרב – יהודית צובירי בת לוי גיאת, תוך התמקדות במשפחת אחי אביה,

שמעון גיאת. את הגיליון חותם מאמרי "זיכרון להולכים – הרב יוסף בן יעקב צובירי".

במדור השירה פרסמנו שלושה שירים הקשורים לרב יוסף צובירי. הראשון שבהם פרי עטו של הרב יוסף צובירי עצמו ממה שנמצא בארכיונו הגדול, השני נכתב עליו לאחר פטירתו על ידי תלמידו רחמים דאר, והשלישי נכתב לו בחייו על ידי חברו הטוב רצון הלוי כהקדשה לספר ששלח אליו.

* * *

ברצוני להודות לנשיא האגודה לטיפוח חברה ותרבות, ד"ר יגאל בן-שלום, ולבנו עדיאל על הזכות ועל האמון שנתנו בידיי להמשיך ולערוך גם את גיליון "תהודה" הזה, ועל עזרתם בכל נושא שפניתי אליהם.

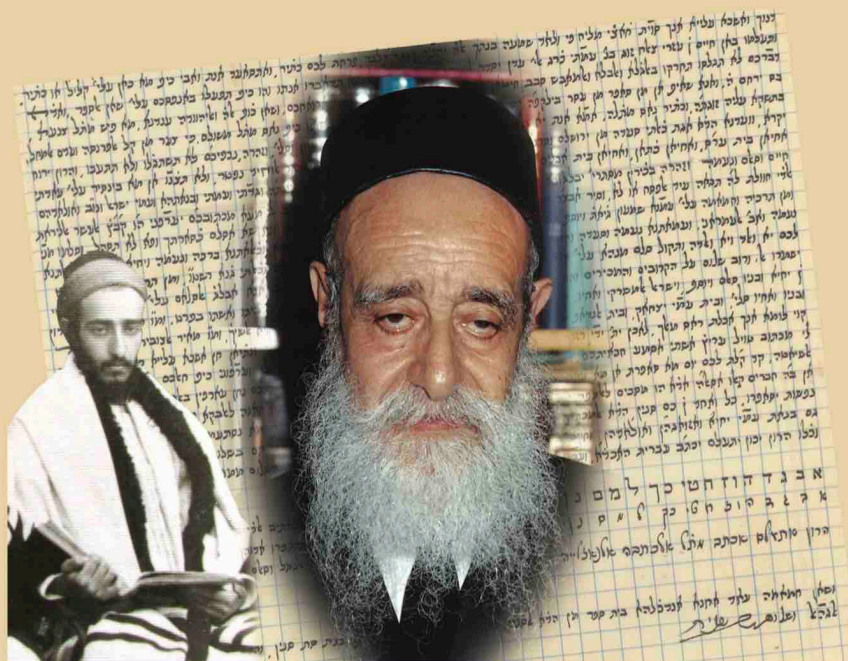
תודה מיוחדת לכל בני המשפחה המורחבת שנרתמו לטובת הפרוייקט, והשביחו את הגיליון בזיכרונותיהם המרגשים והמעניינים. בהזדמנות נכיר תודה לכותבי השירים המשובבים את הנפש.

במיוחד אזכיר את ר' אברהם צובירי, שחשף בפניי את ארכיונו הגדול של אביו ואת אלבומי התמונות של המשפחה. שיחות רבות קיימנו לאורך עריכת הגיליון ובהן הוא ענה לשאלותיי. שני לו ידידי היקר הרב יעקב בן אברהם שרעבי, מבאי ביתו של הרב צובירי, ששימש הרבה את זקני תימן בכלל ואת זקני צנעא בפרט (מכל האסכולות), והיה לי לעזר ולאחיסמך בעניינים רבים לאורך עריכת כל הגיליון, וסייע בידי בהגהת הרבה מהמאמרים המופיעים בו. והשלישי הרב יוסף עראקי, תלמידו הנאמן והמסור של הרב צובירי, שהיה שותף סמוי במפעל הגדול הזה החל מהתייעצות לגבי רשימת הכותבים ועד להגהת כמה מהמאמרים. הרבה פרטים שכתבו הכותבים דיוקן, חודדו והושלמו בזכותו.

במהלך עריכת הגיליון נעזרתי בכמה מכובדים וידידים שתרמו לי מזמנם וסייעו לי בכל אשר חפצתי, מי במתן עצה והדרכה, מי בהארת עיניים בעניינים לשוניים, מי בהגהה ומי בסיוע ובעזרה כנגד תעתועי המחשב שלא יכולתי עליהם לבדי. ברצוני להזכיר במיוחד את הרב פנחס קורח, הרב עזרא קורח, ר' אלעזר צדוק, יואל אושרי ושי שבח.

תהודה

כתב עת למורשת יהודי תימן



אסופת מאמרים לכבוד הרב יוסף צובירי זצ"ל - חלק ב
במלאת 20 שנה לפטירתו
האגודה לטיפוח חברה ותרבות, תיעוד ומחקר
גיליון 38 - תש"ף

ניתן לרכוש את הגיליון באתר האגודה לטיפוח חברה ותרבות

<https://www.teman.org.il>

תהודה

כתב עת למורשת יהודי תימן

גיליון 38

תש"ף

אסופת מאמרים לכבוד הרב יוסף צובירי זצ"ל – חלק ב
במלאת 20 שנה לפטירתו

עורך:

אדם בךנון



הוצאת האגודה לטיפוח חברה ותרבות, תיעוד ומחקר
מייסודו של עובדיה בן-שלום

תוכן העניינים

5	דבר העורך
7	דבר נשיא האגודה
מדור מאמרים	
	יואל אושרי
9	וחקר כבודם כבוד – זיכרונתיי עם הרב יוסף צובירי
	אדם בןנון
33	גלגולי החיבורים "מסורת מדוייקת" ו"מסורת מפורשת"
	אלעזר חבשוש
71	איגוד רבני יהודי תימן בארץ ישראל
	אבירן יצחקיהלוי
129	בן פורת יוסף: הרב יוסף יעקב צובירי זצ"ל
	טוביה סולמי
175	להיות מתלמידיו של מורי ורבי הרב יוסף צובירי זצ"ל
	יהודה עמיר
195	שירי הרב יוסף צובירי – שירי נאקת הגלות
	יוסף צוריאלי
211	מכתבי משפחת ר' ישראל צובירי
	אמנון שלומי
285	נישואי קטנות במסורת היהודית ובקרב יהודי תימן
	דוד תעשה
311	הרב יוסף יעקב צובירי זצוק"ל וקהילת "נווה נתן" – דברים לזכרו

מדור שירה

- 319 **יואל אושרי**
לפלטת בית סופרי
- 321 **יעל בוסי**
מחרוזת החיים
- 323 **אסתר קאפח**
באר גרר בכפר קוראנה
- 324 **מיכל ריבר**
למידה מרחוק
- 327 רשימת הכותבים

דבר העורך

גיליון זה הוא חלקה השני של אסופת המאמרים היוצאת לכבוד שנת היובל להקמתה של "האגודה לטיפוח חברה ותרבות", שנוסדה בשנת תש"ל (1970). כמו שכתבתי ב"דבר העורך" לגיליון מס' 37, גם הגיליון הזה מוקדש לכבודו של הרב יוסף צובירי זצ"ל (תרע"ו–תש"ס, 1916–2000), במלאת עשרים שנה לפטירתו.

כהמשך לגיליון הקודם, יפורסמו כאן תשעה מאמרים שנכתבו בידיו אנשים שהיו קרובים לרב יוסף צובירי, וכמעט כולם עוסקים בדמותו ובמורשתו. המאמרים פורסמו לפי סדר א"ב. המאמר הראשון "וחקר כבודם כבוד – זיכרונותיי עם הרב יוסף צובירי", נכתב על ידי יואל אושרי. הוא מתאר את זיכרונותיו ומתמקד בכתיבתו ובחתימתו של הרב צובירי. המאמר השני נקרא "גלגולי החיבורים 'מסורת מדויקת' ו'מסורת מפורשת'", שם תיארתי את אופן כתיבת החיבורים ועריכתם, עם דגש על חלקי בעריכה. במאמר השלישי "איגוד רבני יהודי תימן בארץ ישראל", תיאר אלעזר חבשוש לראשונה את פעילות האיגוד שבראשו עמד הרב שלום יצחק הלוי כשהרב צובירי יד ימינו. הרב אבירן יצחק הלוי כתב את המאמר "בן פורת יוסף: הרב יוסף יעקב צובירי זצ"ל", ובו תיאר את הקשר של הרב צובירי למשפחת הרב יצחק הלוי, ועמד על כמה נקודות שאפיינו את הרב צובירי בענייני נוסח התפילה, מסורת קריאת התורה, מעמדו של השולחן ערוך בתימן, קדושתה של תורת הקבלה ומעשי החסד של הרב צובירי.

טוביה סולמי כתב "להיות מתלמידיו של מורי ורבי הרב יוסף צובירי זצ"ל", ובו תיאר את דמותו של הרב צובירי כמורה בבית הספר עמיאל וכרבם של בני קהילת שרעב. יהודה עמיר במאמרו "שירי הרב יוסף צובירי – שירי נאקת הגלות" סקר את שיריו של הרב צובירי שעדיין בכתובים ופרסם כמה מהם. יוסף צוריאלי, ממשפחתו המורחבת של הרב צובירי, פרסם שלושים ואחד מכתבים מרגשים שנשלחו מתימן לארץ ישראל בין השנים ת"ש–תש"ו (1946–1949), במאמר הנקרא "מכתבי משפחת ר'

ישראל צובירי". אמנון שלומי הקדיש את מאמרו "נישואי קטנות במסורת היהודית ובקרוב יהודי תימן" לכבודו של הרב צובירי. את המאמר פתח בסקירה על הרב צובירי. אחרון חביב הרב דוד תעשה שכתב מאמר בשם "הרב יוסף יעקב צובירי זצוק"ל וקהילת 'נווה נתן' – דברים לזכרו", ובו סקר את דמותו של הרב צובירי ואת קשריו עם בני קהילת חובייש. את הגיליון חותמים ארבעה שירים יפהפיים.

* * *

ברצוני להודות לנשיא האגודה לטיפוח חברה ותרבות, ד"ר יגאל בן-שלום, ולבנו עדיאל על הזכות ועל האמון שנתנו בידיי להמשיך ולערוך גם את גיליון "תהודה" הזה, ועל עזרתם בכל נושא שפניתי אליהם. תודה מיוחדת לכל הכותבים שנרתמו לטובת הפרוייקט, והשביחו את הגיליון בזיכרונותיהם המרגשים והמעניינים, בסיפוריהם ובשיריהם המשובבים את הנפש.

במיוחד אזכיר את ר' אברהם צובירי, שחשף בפניי את ארכיונו הגדול של אביו ואת אלבומי התמונות של המשפחה. שיחות רבות קיימנו לאורך עריכת הגיליון ובהן הוא ענה לשאלותיי. שני לו ידידי היקר הרב יעקב בן אברהם שרעבי, מבאי ביתו של הרב צובירי, ששימש הרבה את זקני תימן בכלל ואת זקני צנעא בפרט (מכל האסכולות), והיה לי לעזר ולאחיסמך בעניינים רבים לאורך עריכת כל הגיליון, וסייע בידי בהגהת הרבה מהמאמרים המופיעים בו. והשלישי הרב יוסף עראקי, תלמידו הנאמן והמסור של הרב צובירי, שהיה שותף סמוי במפעל הגדול הזה החל מהתייעצות לגבי רשימת הכותבים ועד להגהת כמה מהמאמרים. הרבה פרטים שכתבו הכותבים דיוקן, חודדו והושלמו בזכותו.

במהלך עריכת הגיליון נעזרתי בכמה מכובדים וידידים שתרמו לי מזמנם וסייעו לי בכל אשר חפצתי, מי במתן עצה והדרכה, מי בהארת עיניים בעניינים לשוניים, מי בהגהה ומי בסיוע ובעזרה כנגד תעתועי המחשב שלא יכולתי עליהם לבדי. ברצוני להזכיר במיוחד את הרב פנחס קורח, הרב עזרא קורח, ר' אלעזר צדוק, יואל אושרי ושי שבח.